

21 de març a les 12'00 h.

Ars sonora, ars mimètica

La natura acústica com a font d'inspiració

Relació de les obres comentades

Dansa xinesa, Ballet *El Trencanous* (P.I. Txaikovski)

Le rouet d'Omphale (C. Saint Saëns)

El cor de les filadures, òpera *L'holandès errant* (R. Wagner)

Obertura, *L'holandès errant* (R. Wagner)

Polca *Bahn Frei* (Eduard Strauss)

Die Wetterfahne, del cicle *Winterreise* (F. Schubert)

Le cucut (Louis Claude Daquin)

El vol del borinot (N. Rimsky-Korsakov)

El Moldava, de *La meva pàtria* (B. Smetana)

Allegro con brio de la Simfonia n.7 de L. v. Beethoven

Marxa fúnebre de la Simfonia n.5 de G. Mahler

Carrilló-nocturn n. 7 (Georges Enescu)

La dansa de les hores de l'òpera *La Gioconda* (Andrea Ponchieli)

Activitat gratuïta amb
aforament limitat

Preinscripció a
Biblioteca Can Torro
Tel. 971.54.73.11

Sense to ni so !

(Cicle d'audicions comentades per Joan Estrany, crític i divulgador musical)

Audició 1^a

Ars sonora, ars mimètica

La natura acústica com a font d'inspiració

Audició 1^a

Ars sonora, ars mimètica

La natura acústica com a font d'inspiració

Aristòtil afirma que l'art imita la natura, així doncs, per extensió, la música s'inspira en el seu cosmos acústic. Els refilets de la partitura (*tr*) ens remetent als ocells de la mateixa manera que els *staccato* o picats (.) als cops secs, picats. Signes que s'assemblen als significats.

Beethoven sembla que era poc amic de vessar en paraules, manco en imatges aquelles revelacions purament musicals, fins i tot en la seva camperola Simfonia Pastoral. Aquesta translació d'un llenguatge en un altre, no acabava de convèncer al mestre de Bonn.

Sigui com sigui, copsar en la notació, mitjançant mètriques, timbres o ritmes sons de la natura no deixa de ser un procediment compositiu com qualsevol altre. Copsar i engabiar dins la malla del pentagrama, dins la notació temperada sons i tonades que formen part de la nostra banda sonora quotidiana una mimesi quasi obligada. Sembla difícil que un compositor, que es tingui com a tal, ignori el cant dels ocells o la bufada del vent.

Els quatre elements: aigua, foc, aire i terra resulten també una font molt eloqüent d'inspiració, la seva forma tant inestable com inabastable, esbossen un pont entre l'abstracció i la figuració. Podríem fins i tot afirmar aquí que la mimesi es troba a mig camí entre l'analogia i l'abstracció.

Quin tant de càlcul, quin tant de mimesi, quin tant de troballa fortuïta s'amaga darrere cada idea musical o motiu? Algunes similituds entre la música pautaada i l'objecte designat cauen pel seu propi pes (ocells a *La primavera* de Vivaldi, efectes aquàtics a les *Impressions* de Debussy o trons i llamps a l'homònima polca *Unter Donner und Blitz* de Johann Strauss II). D'altres vegades la imaginació sonora de l'oient potser va més enllà d'on pretenia l'autor, i emportat aquest per un afany desmesurat de trobar analogies sonores arreu, per minúscul que sigui el pretext programàtic de l'obra.

L'òpera i la música programàtica no fan sinó reforçar aquesta voluntat malaltissa de trobar mimesis sonores en les creacions dels grans mestres, potser més de les raonables. Aquesta fal·lera per iconitzar la música, o millor dit, per atribuir-li més atribucions icòniques de les raonables topa sovint amb la incredulitat dels mateixos compositors. Descriure, traduir, reduir a imatges els sons que ens captiven sembla efectivament un recurs senzill i simplificador, que ignora la natura abstracta de la música. La seva inefabilitat, que la diferencia de la vista. Així doncs els defensors de la música pura defugen aquesta mimesi acústica, sense negar-la del tot categòricament.

La pel·lícula *Fantasia* de Walt Disney (1940) no només suposà una de les fites de l'animació en color, sinó també encetà un debat que podem dir perdura a dia d'avui entre els oients més puristes. És lícit voler traduir les notes amb vinyetes animades? Té el gaudi sonor una traducció visual? És legítim equiparar sons i imatges? Visualitzar la música, ajuda a entendre-la o, per contra, traïx la genuïtat del seu llenguatge sonor?

D'una banda és de justícia remarcar les bondats pedagògiques i divulgadores del film; d'altra banda, suposa una capitulació, una més, a l'imperi de la imatge. Com la gastronomia, com la literatura, com el tacte, fins i tot, el sentit de la vista acaba imposant la seva llei, la dictadura dels ulls. Prendre consciència d'aquesta mimesi acústica potser ens ajudi a compensar-la.

